

Пред Коледа: Как се осребрява милосърдието

2008-12-12 00:01:52

Снимка: Ройтерс

Привечер и в почивните дни често се случва на вратата да позвъни младеж или девойка с миловидно изражение, да се представи като служител на фондация и да поиска дарение за болно дете, дом за възрастни хора, църква или друга благородна кауза. „Служителят“ носи документи, епикризи, значки и баджове, дори предлага да издаде квитанция за внесената сума.

Такива посетители зачестяват всяка година около Рождество в опит да се възползват от предколедното настроение на българите и призивите за дарения, които изпълват медиите.

Измама № 1: Събиране на дарения по домовете

Всичко изглежда като истинско, но в България нито една легална фондация не събира пари по този начин, казва Йордан Петров, член от екипа на сайта [„Спаси, Дари на“](#) (който се поддържа от група приятели с цел информацията за тежко болни деца да достига до колкото е възможно повече хора, които имат желание да помогнат). Измамниците използват подправени епикризи, саморъчно изфабрикувани удостоверения и други фалшиви документи, за да заблудят хората.

Легалните фондации отдавна са разбрали, че много повече пари се събират чрез корпоративни клиенти или чрез дарителски вноски по ведомост. Ако работниците в голяма фирма превеждат всеки месец по 10-20 лева от заплатата си като дарение, това има в пъти по-голям ефект. Когато вдигнеш човек от вечеря, той е нервен, не те познава, не ти вярва, ти пари му искаш – доказано е, че не действа и затова няма такава легална практика, казва Йордан Петров.

По-предпазливите измамници, които обикалят домовете, распечатват истински епикризи, например от сайта „Спаси, Дари на...“, и обикалят да събират пари с призива: „Дайте за това дете.“ Така дори полицията няма основание да ги задържи, защото те реално не злоупотребяват до момента, в който не си приберат парите в джоба, вместо да ги преведат по сметката на детето. Проблемът е, че когато някой прави дарение в брой на входната врата на апартамента си, не може да е сигурен в намеренията на човека отсреща.

Измама № 2: Продажба на картички по 2 лева

Същото е с картичките, които се продават за по 2 лева от симпатични младежи по подлезии и други оживени места. За да заблудят дарителя, някои измамници прикрепят към картичката лист със снимка на болното дете, за което уж отива помощта. Реално парите влизат предимно в джоба на организаторите на поредната схема за измами с помощи за нуждаещи се.

<http://www.youtube.com/watch?v=xCN6FyL7G9E>

И "Господари на ефира" дълго разследваха подобна фондация

Проблемът е в законодателството, което не наказва строго измамите в размер до 2 лева. По тази причина картичките винаги струват 2 лева. Няма от 2.50 или 3 лева, дава пример Йордан Петров. Дори и полицията да задържи продавача, той казва: „Ама аз тези пари ще ги дам на детето.“ Каквато и преписка да бъде заведена, прокурорът казва: „Измамата е под минималния размер“ и се приключва.

Продавачите на картички понякога имат истински договор, който ги упълномощава да събират пари от името на родители на болно дете например. В този случай до детето достигат максимум 50 стотинки. Всички останали набрани средства организаторите си ги пишат като административни разходи и си ги прибират в джоба, въпреки че по закон административните разходи не трябва да надвишават 10%. За сравнение, организаторите на сайта „Спаси, Дари на...“ отчитат нула разходи – те не поддържат администрация, нямат банкови сметки и си поемат сами разноските за телефон, Интернет, поддръжка на сайта, срещи, свързани с набирането на средства за болните деца и др.

Някои от измамниците са толкова нагли, че принуждават хората в беда да им подпишат пълномощно чрез изнудване. Например, отиват при някого да му искат разрешение да събират пари от негово име, но човекът обещава да си помисли и ги отпраща. След седмица-две се връщат и започват да му оказват натиск: „Ние сме разпечатали вече 50 000 картички и заради вашия отказ, търпим загуби на стойност еди колко си“ (при което се съобщават някакви сериозни суми). Следват заплахи, докато не принудят човека да подпише.

Измама □ 3: Концерти, седенки и други

Когато някой разполага с нотариално заверено пълномощно да събира дарения, може да го използва и за много други злоупотреби. „Родителят на болно дете също е болен човек, той няма нормални реакции и мислене, податлив е на всякакви внушения, търси врачки, възможности, хваща се за сламката. За него вече няма значение кое е редно, кое не е редно. Трагедията на хората и стремежът им да спасят детето си на всяка цена са разбираеми, но в желанието си да направят всичко възможно, те упълномощават какви ли не съмнителни организации, които после събират пари от благотворителни концерти, картички, просии, а до детето или нищо не стига, или стигат някакви минимални средства. Няма никаква отчетност“, казва Йордан Петров.

Измама □ 4: Осребряване на човешкото милосърдие по Интернет

Трагедията на семействата с болни деца се експлоатира за лично облагодетелстване и в Интернет. Пуска се тема във форум или сайт, че се събират пари за болно дете. Профилът на детето е истински, има информация за него в „Спаси, Дари на...“, но сметките, които се публикуват, не са неговите, а на човека, пуснал темата във форума. Същият измамник дава линк към „Спаси, Дари на...“, хората поглеждат и си казват: „Щом там го има, значи всичко е наред“. Малко хора си правят труда да проверят сметките. Така превеждат парите си на измамника, вместо на детето, което се нуждае от тях. Заради такива злоупотреби, организаторите на „Спаси, Дари на...“ се принудили да направят нов раздел „Приключили кампании“. По този начин хората,

които влизат в сайта, по-лесно се ориентират на кое дете вече е помогнато и разбират, ако някой се опитва да ги излъже.

Наскоро в Интернет нашумя друг случай. Редовен потребител на форуми, създал приятелски отношения с повечето участници, изведнъж пуска [тема](#), че спешно му се налага да събере пари за операция на баща си. Много хора се отзовават, превеждат му пари чрез пощенски записи, по банков път, чрез PayPal (система за разплащане по Интернет) и др. Случайно лекар от „Пирогов“ попада на темата и забелязва, че публикуваната „епикриза на бащата“ е пълен фалшификат. След като измамата лъсва, участниците във форумите са огорчени, ядосани и обезверени. „Влад, опорочи много бъдещи кампании“, обръща се към измамника един от ужилените.

Измама 5 – Недобросъвестни родители на болни деца

Освен всеизвестния Красимир Горсов, който беше засечен да играе хазарт с парите за лечение на тежко пострадалата си при катастрофа дъщеря Мануела, има и други родители, които се опитват да печелят или да използват състоянието на тежко болните си деца за съмнителни цели. Ето какво разказва Йордан Петров: „Към нас се обърна баща, който впоследствие се оказа, че има наложена забрана за напускане на България, тъй като срещу него се води дело за педофилия. Детето му наистина е болно и има нужда от лечение. Той се опита да ни заблуди, че трябва да го лекуват в чужбина, защото в България не можело. Искаше да се съберат пари за разноските по лечението зад граница. Ние проучихме нещата и се оказа, че детето може да бъде лекувано и тук, в България, но бащата си правел сметката, че като придружител на детето, ще му позволят да напусне страната, въпреки съдебното дело“.

Друг баща от Велико Търново лекувал болното си от детска церебрална парализа дете в клиниката „Нейровита“ в Москва, Русия. Той зарибявал и други хора да водят децата си там като им обещавал да им съдейства. За целта те трябвало да теглят пари от банковите сметки на децата си и да му ги предават в брой, след което той си отчислявал комисиони. „Сто пъти го разобличавахме, но хората, когато са в мъка, казват: „Искаме да си излекуваме детето, не ни вълнуват моралните категории.“ Имат някакво основание, но в нашия сайт, за да избегнем такива спекулации, парите се превеждат само по банков път, само в сметката на детето. Не се минава нито през фондации, нито през наша сметка, нито през други посредници“, казва Йордан Петров.

Как дарителят да е сигурен, че парите ще се използват целесъобразно

„Има две много лесни условия, които гарантират, че парите ще отидат по предназначение, но трябва да са изпълнени задължително и да им се обръща внимание непрекъснато“, казва Йордан Петров. Първо, дарителят трябва да види договора, с който е открита дарителската сметка. В него трябва да пише, че плащания се извършват само за лечение на лицето, за което се събират пари и преводи се правят само по банков път (като „банков път“ трябва да е изписано с по-големи букви, отколкото „само за лечение“). Ако има възможност за теглене на пари в брой, никой не може да гарантира какво ще се случи с дарението, защото родителите като настойници на детето имат право да оперират със сметката му. Когато е записано, че пари се превеждат само по банков път, родителите пак имат право да оперират със сметката, но целесъобразността на разхода я преценява банката, което гарантира, че преводите ще се извършват само към

определената за лечение болница.

Сайтът „[Спаси, Дари на](#)“ е създаден от група приятели, част от които дори не се познават визуално. Среца ги Интернет и ги свързва каузата да помагат на тежко болни деца. Половината от хората в екипа живеят в чужбина. „Спаси, Дари на...“ не е фондация, сдружение или каквато и да е официална организация. Всички участват в благородното начинание доброволно и безвъзмездно.